

2024
Årskurs 7–9

På riktigt

SAKPROSA I SKOLAN

Kontaktperson

Emelie Kellnberger, projektledare

emelie@forfattarcentrum.se

info@forfattarcentrum.se

forfattarcentrum.se/ost

Författarcentrum Öst

Drottninggatan 88B

111 36 Stockholm

facebook.com/fortfattarcentrumost

instagram.com/forfattarcentrum_ost

Henrik Johnsson

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Ludmila - svenskare kan ingen vara

Guldet - hästarna, ryttarna och miraklet

Makt - lös

Att bära sig själv

Sluten

Foto: Johan Bergmark

Språket är en kraft som tillhör alla, om man tar det till sig. Jag ska prata om att man måste kunna berätta sin historia, annars kommer någon annan tro att du är något annat. Jag var inte bra i skolan, men jag tyckte om att läsa böcker och tidningar. Att kunna skriva och uttrycka sig handlar inte om att ha flest rätt, det handlar om att försöka formulera sig.

Jag har producerat nästan hundra Sommar i P1 och skrivit fem självbiografier, jag vet att även om man inte kan skriva så kan man berätta. Jag vill nå ut till dem som bär på något som måste ut och dem som är bäst i klassen men känner sig missförstådda. Skolan ska boka mig för att jag vet att man kan bli förstådd om man försöker, om man inte når fram första gången så får man försöka igen. Livet är ett försök.

Jag kommer att prata om den lilla skillnaden mellan sakprosa och fakta. Man måste forma berättelsen på samma sätt med en början, en handling och ett slut. Berätta en sak i taget. Det går inte att få ur sig allt samtidigt. Jag kommer att ge exempel från mina arbeten med böcker och sommarprogram. Ta med eleverna till de svettiga nätterna när det enklaste vore att ge upp, men hur vi sen hittade vägar att berätta om Markoolios dysfunktionella uppväxt, Joakim Lundells diagnoser, Pewdiepie's yrkesval, Anja Pärsons hemliga flickvän, Zara Larssons uppgivenhet mm mm.

Jag kommer även hänvisa till böckerna jag skrivit om och med Mona Sahlin, Peter Jöback, Robin Söderling och Ludmila Engquist. Alla har en berättelse, vilken är din? Berätta.

Ester Roxberg

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Min pappa Ann-Christine

Foto: Johan Bergmark

Genom olika skrivarövningar som jag själv utformat hjälper jag ungdomar att hitta sin egen röst och historia. Jag vill väcka deras tillit och självförtroende över att deras liv och tankar är viktiga och värda att berättas.

Jag har skrivit femton böcker för olika åldrar och genrer och mitt driv har alltid varit att skriva för förändring. Eftersom jag växte upp på en högerextrem småländsk landsbygd och var den "tysta tjejen" i korridorerna så blev skrivandet min väg ut i samhället och världen. Som 16-åring vann jag Lilla Augustpriset med mina dikter om hur det var att vara ung tjej. Denna kraft vill jag förmedla vidare till unga idag.

Jag kommer främst att tala om att skriva biografi och självupplevt som är en underkategori till sakprosa och facklitteratur. Min biografi *Min pappa Ann-Christine* hamnade i kategorin Sakprosa men är skriven på ett skönlitterärt sätt. Jag kommer prata om vilka friheter man har när man skriver "sanna historier" och skildrar människor som lever fortfarande och som man kanske har en nära relation till. Vilka rättigheter och skyldigheter har man och får man skriva vad som helst?

Johanna Berg

Årskurs 6-9

BÖCKER I PROJEKTET

Afrosvenskar, femton berättelser ur historien

Foto: Karl Zetterström

Jag har skrivit två böcker av väldigt olika karaktär. "Afrosvenskar, femton berättelser ur historien" är en faktabok som vänder sig till unga läsare, från ungefär tio år. Den är rikt illustrerad av Maria Fröhlich och berättar om några människor med afrikanska rötter, som levt i Sverige före oss som bor här nu. "Föreställningar. John Hood och hans värld" vänder sig till en vuxen läsekrets. Boken är en biografi över en svart underhållare i slutet av 1800-talet och följer honom genom en rätt brokig karriär där han bl a uppträder som ormtjusare, zuluhövding och impressario. Det böckerna har gemensamt är att de söker lyfta fram autentiska personer ur glömskan, och därigenom belysa den mångfald som finns i den svenska kulturhistorien. Jag bor i Stockholm och arbetar till vardags på Världskulturmuseerna.

Vad jag gör under författarbesöken

Jag berättar om mina böcker, och svarar gärna på frågor om hur jag skrivit dem, om att hitta och bedöma källmaterial, och försöka balansera fakta med fiktion. Jag läser också ur böckerna och är även redo att tala om böckernas ämnen och svensk kulturhistoria mer allmänt.

David Bernvi

Årskurs 4–9

BÖCKER I PROJEKTET

Guide till världens hajar

Hajar: en spännande faktabok

Valar: en spännande faktabok

Vithajen i Medelhavet

Jag är marinbiolog och författare och forskar på vithaj. Under över 10 års tid har jag mött vithajen på nära håll i Sydafrika. Från denna erfarenhet har ett flertal böcker om hajar och valar fått ta form. Genom mina faktaböcker riktade mot skolelever fångar jag elevernas intresse med för många okända och nya fakta. Mitt mål är att skapa en nyfikenhet, fascination och vetgirighet inom naturvetenskap med hjälp av marinbiologi.

Jag berättar om hajar eller valar genom PowerPoint-föreläsningar. Exempel på frågor som besvaras är: Vilka hajararter som observerats i Sverige? Hur många hajangrepp sker per år och hur farliga är egentligen hajar? Hur stor var jättehajen megalodon? Vilka hot finns mot hajar? Vad innebar valfångsten för valarna och varför var den så viktig för människor? Vilka hot mot valar finns idag? Hur intelligenta är valar?

Varför ska ni boka mig?

- Eleverna kan få träffa en författare och hajforskare/marinbiolog.
- Lång erfarenhet av vithajsforskning i Sydafrika.
- Medverkar regelbundet i media, t. ex: TV4 Nyhetsmorgon, Efter fem, SR, UR och SVT.
- Jag tar fram lärarhandledning inom NO respektive biologi 1 med en uppgift som rör hajar eller valar.
- Legitimerad biologilärare för gymnasiet.
- Anpassning av upplägg kan ske efter behov.

Emil Arvidson

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Svensk gangsterrap

Foto: Gabriel Liljevall

Jag är journalist och författare och har skrivit om den svenska hiphopen i snart tre decennier. Idag är den svenska gangsterrappen överallt i samhället – på topplistor och skolgårdar. Hiphopen är också världens största populärkultur. Ändå lever stora delar av den svenska hiphopkulturen i en isolerad bubbla, som styrs mer av de sociala mediernas algoritmer. Både medier, skolor och andra institutioner har svårt att förhålla sig till kulturen och musiken. Ofta på grund av de ämnen som beskrivs i den, och de olika kopplingar till kriminalitet som de senaste åren blivit tydliga hos vissa av genrens artister.

Min bok *Svensk gangsterrap* handlar om året efter mordet på rapparen Einár och hur samhället – politiker, medier, skolor och vanliga lyssnare – förhåller sig till musiken.

Utifrån boken kan mina författarbesök ta upp följande frågor:

- Varifrån kommer den hiphopkultur vi ser idag i Sverige?
- Har musiken några kopplingar till den svenska gängkriminaliteten – som man ofta läser om i medierna? Hur ser de i så fall ut?
- Hur fungerar hiphopkulturen idag? Vilken roll fyller musiken i en ung lyssnares liv?
- Hur ska vi som samhälle – vi som föräldrar, vi som jobbar med unga – egentligen förhålla oss till musiken? Vilka moraliska frågor behöver vi ha i huvudet?

Jag samarbetar gärna för att skraddarsy författarbesöket. Viktigast för mig är att nå ut med bokens budskap till de som lyssnar på musiken. Och de som på olika sätt möter den i sin vardag.

När jag riktar mig till elever har jag med en kortare lärarhandledning – en samling frågor att jobba med inför besöket, samt ett par uppgifter att genomföra efter besöket. Dessa kan vid behov även avslutas med en återkoppling från mig. Handledningen är kopplad till nuvarande läroplan och de riktlinjer som där formuleras kring normer, värderingar och källkritik.

Christian Svahn

Årskurs 6–9

BÖCKER I PROJEKTET

Mellan blåljus och vardag : en brandman berättar

Foto: Zandra Erikshed

Som deltidsbrandman kastas man mellan olika verkligheter. När sökaren piper skyndar vi iväg och tiden mellan fredagsmyset med familjen till hjärtstoppet hos de nödställda är bara några minuter. För att sedan återgå till vardagen någon stund senare.

Jag heter Christian Svahn och arbetar som författare och deltidsbrandman. Svensk räddningstjänst består till två tredjedelar av deltidsbrandmän, och min senaste bok "Mellan blåljus och vardag: En brandman berättar" – beskriver det livet "bakom kulisserna".

Varje kapitel utgår från ett verkligt larm, och visar på bredden av händelser som räddningstjänsten hanterar. Allt från tragiska familjesituationer till dramatiska trafikolyckor och dråpliga missförstånd. Då jag arbetat många år som lärare är jag van att anpassa besöket för era behov. Jag föredrar samtal och interaktion i klassrummet och försöker väcka intresset för räddningstjänst och svensk beredskap som sätts på prov i tider av klimat- och krigshot.

Givetvis berättar jag om verkliga larmsituationer jag upplevt. Tanken är att få eleverna att reflektera över hur de skulle reagera i en viss situation.

Så här skriver BTJ om boken:

"Är man intresserad av hur det är att vara deltidsbrandman är detta definitivt rätt bok och den torde vara ett värdefullt tillägg i till exempel skolarbete om yrken." – Lektör Daniel Gustavsson, BTJ-häfte 3:2024

Tobias Barentin Lindblad

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Paradisön

No Limit

Foto: Per Kristiansen

Tobias Barentin Lindblad berättar om sina böcker *Paradisön* och *No Limit* och om att söka berättelser i sitt eget intresseområde.

I en tradition av Sven Lindqvists bok *Gräv där du står* och *Grävrörelsen* skildrar Tobias i sitt författarskap subkulturer i Sverige, företrädesvis graffiti och breakdans. Världen är full av berättelser, och ett författarskap handlar om att samla och presentera dem i en för läsare medryckande berättelse. Genom intervjuer och citat från källor som tidningsartiklar och fack- och skönlitteratur väver Tobias samman berättelser om sina ämnen. Samtidigt påminner facklitteratur om skönlitteratur (liksom om film, datorspel och tecknade serier), de är sätt att skapa komprimerade och översiktliga världar. Genom att utgå från det egna intresset är det lätt att börja berätta.

Författarbesöket passar främst högstadiet och gymnasiet. Tobias är van föreläsare och har besökt skolor i över tjugo år."

Måns Gahrton

Årskurs 3–9

BÖCKER I PROJEKTET

Quiz- och rekordbok för fotbollsnördar

Fotbollens nörd bok extra allt

Svenska fotbollsbragder och fiaskon i stora mästerskap

Fotbolls-VM – stjärnorna, bragderna, rekorden

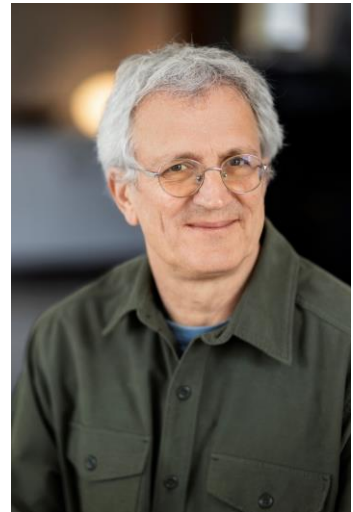

Foto: Susanne Kronholm

Jag har sen debuten 1986 skrivit 5 teveserier, 4 långfilmer och ca 180 böcker, varav allt fler faktaböcker – om fotboll. Och alltid haft stor hjälp av de författarbesök jag kontinuerligt gjort i skolor, utan dem hade aldrig t ex berättelserna om Eva & Adam och Hotell Gyllene knorren blivit verklighet.

Jag vill göra ett författarbesök eleverna har roligt med för stunden, men ändå aldrig glömmet! Jag berättar om skillnaden mellan mitt skrivande av fiktion och faktaböckerna, och om glädjen i och hur det går till att göra research. Jag läser, ritar, underhåller och berättar om poängen med att gräva där man står, alltså berätta om något man känner väl till – i mitt fall fotboll (jag har alltid spelat själv, tränat andra och är lagkapten i Svenska Författarlandslaget.) Vilket många elever kan relatera till.

Jag anpassar upplägget efter årskurs. Med målsättningen att inspirera eleverna till ökad läslust, skrivlust och lust att finna fakta. Besöken avslutas med en frågestund.

Bernt Hermele

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Judejäväl - om svensk sionism och israelisk ockupation

Överlevarna - röster från Förintelsen

Nakba - katastrof inför våra ögon

Foto: Malin Morell

Vad gör jag på mitt författarbesök?

Jag tar upp Palestina-Israel-konflikten utifrån ett personligt perspektiv.

Vilka frågor tar jag upp?

Varför hatar en del, medan andra sörjer?

Hur står man ut?

Är allas berättelser lika mycket värda?

Hur länge håller jag på?

Prat i 30 minuter, följt av samtal med eleverna. Totalt: 60 minuter.

Vem är jag?

Jag är författare och journalist. Jag är van vid att prata med barn och ungdomar och är mån om att alla ska känna sig trygga och respekterade.

Vad pratar jag om?

2002 dödades min mamma i Israel av en palestinsk självmordsbombare. För mig har det tagit lång tid att komma över den här händelsen. 15 år efter attentatet började jag intervjua överlevare från Förintelsen. Att lyssna på andras trauman kändes trösterikt. Men jag bearbetade inte mitt trauma, utan bara återupprepade det. Efter några år sökte jag därför professionell hjälp, vilket fungerat bättre. Jag har fortsatt med att dokumentera palestinska berättelser om Nakba - Katastrofen 1948. Cirkeln har därmed slutits.

Lina Gustafsson

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Rapport från ett slakteri

Foto: Viktor Gårdsäter

Jag är veterinär och mitt författarbesök handlar om djur. Det tar avstamp i boken *Rapport från ett slakteri*, som baseras på mina anteckningar från när jag jobbade som veterinär på ett av Sveriges största slakterier. Jag berättar om djuren jag mötte där och om djuren jag träffar idag när jag arbetar på ett djursjukhus. Vad skiljer och förenar en gris, en hund och en människa? Vad är egentligen ett djur? Hur ser vi på dem, vad gör vi med dem och vad styr vår inställning till olika djurslag?

Frågor som rör djur och hur djur behandlas brukar beröra och engagera. Jag strävar efter ett interaktivt möte och gemensam reflektion i en form som kan anpassas i dialog med ansvarig lärare. Föreläsningen och frågorna handlar om både naturvetenskap, filosofi (etik), svenska och samhällsvetenskap men beroende på önskemål kan tonvikten justeras.

Min målsättning är att besöket ska generera kunskap, nyfikenhet och nya perspektiv på djuren som finns runtomkring oss. Jag hoppas även att kunna inspirera till att tro på kraften i det egna skrivandet genom att berätta om processen när *Rapport från ett slakteri* blev till. För ibland börjar en fackbok med en dagboksanteckning i mobilen, skriven i all hast på en buss.

Madeleine Bäck

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Skräxikon : din guide till avgrunden

Foto: Lina Eidenberg Adamo

Vilken är egentligen det vetenskapligt bevisat läbbigaste skräckfilmen?

Kan skräck funka som hjärngympa?

Hur gör du för att bli nästa Stephen King, eller Spöktimmenpoddare?

Detta och mycket mer får läsaren svar på i min och Emma Frey Skötts bok *Skräxikon*. Boken är vårt handplockade innehåll där vi bjussar på livsnödvändiga fakta från skräckens värld. Boken innehåller skräckvetenskap, fantastiska monster, kärleksmagi och skräckskrivarskola. Dessutom får läsaren testa sin skräckprocent och förstå allt om monsterdejting och varför det går att återvinna skräckkoncept om och om igen.

På mitt författarbesök berättar jag om allt detta och mycket mer. Med humor och entusiasm försöker jag ge eleverna förståelse för varför skräck faktiskt är den absolut roligaste och smartaste genren att jobba med. Vi avslutar, om det önskas, med en snabb och enkel skrivövning där eleverna själva får testa på att skrämmas.

Annelie Drewsen

Årskurs 3–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Fakta om Alfred Nobel

Fakta om dynamit

Astrid Lindgren – Ett liv

Carl von Linné – Ett liv

Fakta om mens

Fakta om Sápmi

Utvandringen

Mytiska väsen – Djinner

Foto: Ulrica Zwenger

Det brukar bli fnissig när eleverna får prova att läsa en text från 1700-talet. Den handlar nämligen om två daggmaskar som parar sig med varandra i gryningen, alltsammans observerat och noggrant nedtecknat av Carl von Linné på tidstypiskt språk. Detta är ett av flera inslag i mitt vanligaste lektionsupplägg där eleverna får vara aktiva och prova på hur det kan vara att arbeta med research, informationssökning och olika slags källor. Texten om daggmaskarna visar dessutom hur viktigt det är att vara nyfiken på saker omkring sig.

Jag är författare och journalist, men har tidigare arbetat som lärare i svenska som andraspråk. Mina faktaböcker handlar om en rad olika ämnen som religioner, kända personer, mens, dynamit och djinner. Alla böcker finns i Inläsningstjänst och på förlagets webbplats finns arbetsmaterial att ladda ner gratis. Innehållet passar bra ihop med svenskämnet, men även SO och NO.

På författarbesöken har jag oftast ett upplägg där jag berättar om skrivprocessen utifrån exempel från flera olika böcker, men jag kan också skraddarsy en lektion utifrån ett specifikt ämne och årskurs. Elevernas frågor är viktiga så jag svarar gärna på många – och ger konkreta skrivtips.

Sedan 2019 arbetar jag med projektet Nobel i Rinkeby och Tensta, som varje år brukar avslutas med att Nobelpristagaren i litteratur besöker Rinkeby bibliotek. Dessutom har jag skrivit faktaböcker om Alfred Nobel och dynamit. Utifrån dessa erfarenheter kan jag även göra ett författarbesök med fokus på Alfred Nobel och Nobelpriset.

Jag kommer gärna till grupper med nyanlända elever eller på anpassad grundskola.

Helene Lumholdt

Årskurs 6-9

BÖCKER I PROJEKTET

I fängelse

Funkisfestivalen

Jag känner mig ledsen

Jag känner mig glad

Foto: Ulrika Zwenger

Jag samtalar med eleverna om sånt som finns men som kan vara svårt att sätta ord på. Upplevelser och känslor som glädje, gemenskap, ensamhet, sorg och vrede uppstår ur olika situationer beroende på vem, var och när. Hur är det för dig? Vad gör dig glad, ledsen, arg. Hur känns det inom dig när du blir glad och hur uttrycker du din glädje och hur hanterar du känslor som ensamhet, oro, sorg och ilska.

Som utgångspunkt för samtalen läser jag stycken ur mina böcker *Jag känner mig ledsen* och *Jag känner mig glad* och ibland ur *Funkisfestivalen* som ger en bra bild av hur sång och musik kan skapa glädje och samhörighet och stärka självkänslan. Formen för samtalen kan variera beroende på hur stor gruppen är. Är det en stor grupp kan jag behöva hjälp av lärare att under en del av tiden, dela in klassen i mindre grupper som får samtala utifrån givna frågor.

Genom att berätta och därefter samtala om ämnet för min senaste bok *I fängelse* vill jag också bidra till en ökad kunskap om vad det kan innebära att sitta i fängelse. Boken ger både en beskrivning av den faktiska vardagen och de känslomässiga konsekvenser som tiden i fängelse kan föra med sig.

Alla de ovan nämnda böckerna är skrivna på lätt svenska och lämpar sig för läsare från årskurs sex och uppåt, för elever med svenska som andraspråk och för elever i anpassad skola.

Jan Mosander

Årskurs 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Bland spioner, kommunister och vapenhandlare

Bland myglare, ministrar och miljardärer

Berlin – med en vägledning till det nazistiska och kommunistiska Berlin

Foto: Jacob Forsell

Jag är journalist sedan drygt 50 år med en bakgrund på några tidningar i Finland, samt på Expressen, Aftonbladet, Sveriges Radio och Sveriges Television (jag har varit sammanlagt sex år utlandskorrespondent i Tyskland). På 1980-talet började jag skriva fackböcker.

Mina böcker är till största delen självbiografiska. De berättar vad jag har upplevt och undersökt i olika sammanhang i det svenska samhället och utomlands. Det viktiga är att böckerna till 95 procent innehåller helt fristående kapitel som kan läsas och diskuteras enskilt. Och jag tror att många av dessa enskilda avsnitt lämpar sig framförallt för skolans högre årskurser.

Beroende på hur mycket tid jag har på mig så berättar jag för elever om min bakgrund (uppvuxen i Finland, alltså invandrare), hur jag kom in på skrivandet och journalistiken och vad jag har velat med det. Förenklat: Jag vill försöka inspirera andra att skriva, och att ta reda på saker och förhållanden. Det är inte så svårt som man kan tro. (I skolan var jag för övrigt själv närmast en "drop out" som inte såg någon framtid överhuvudtaget.)

Jag talar om språket, om vikten av att själv läsa, om nyfikenhet och källkritik, om research, offentlighetsprincipen, bibliotek, anteckningar, dagböcker, om hur en bok kommer till.

Jag är föreläsningssvan och jag kan anpassa mitt framträdande efter önskemål.

Ekim Çağlar

Årskurs 6–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Propagandafotboll

Fotboll i krig och fred: Hundra år av konflikt och dialog

Foto: C Sturmark

Jag har stor erfarenhet av att delta i olika författarbesök med vitt skilda målgrupper. Författarbesöken kan både utformas som traditionella föreläsningar, men också skrivarövningar där skolklass, får läsa korta utdrag ur texter vilka sedan tolkas tillsammans och följs av skrivuppgifter. Detta har varit mycket uppskattat tidigare, inte minst då fotbollen ofta engagerar många, även de utan ett större litteratur- eller språkintrasse. Mina författarbesök inom ramen för "På riktigt – sakprosa i skolan" riktar sig till olika målgrupper i grundskolan, beroende på inriktning. Jag arbetar utifrån tre separata teman som passar för olika elever:

- Hur blir en bok till? Kan alla skriva en bok? På ett lättfattligt sätt beskriver jag kedjan från tanken "det skulle vara kul att skriva en bok" till att sitta i en tv-soffa och beskriva bokens innehåll. Syftet är att ge inspiration till skrivsugna ungdomar att utveckla och utforska det skrivna språket utifrån sina förutsättningar. Beroende på innehåll och språknivå kan detta passa från årskurs 3 och uppåt.
- Kan man skriva om allt? Jag har skrivit två böcker om allvarliga ämnen som politik. Men det har gått att kombinera med något som bara har varit en hobby från början – fotboll! Hur hittades den här mellanvägen? Syftet med besöket är här att inspirera till att våga använda kreativa medel för att utforska sådant som intresserar en själv och våga tro på sin idé. Beroende på innehåll och språknivå kan detta passa från åk 6 och uppåt.
- Hur kan man se fotboll som ett fönster mot världen? Detta är ett pass uppdelat på två där jag först beskriver mitt arbete med att porträttera fotbollsspelare genom att göra en enklare textanalys i helklass utifrån boken *Propagandafotboll*. Därefter håller jag en workshop där eleverna får testa på att ta fram en disposition för att porträttera sina förebilder inom till exempel film och musik på samma sätt, med en samhällelig vinkel. Detta följs av en allmän diskussion om skrivande och exempel som eleverna delar med sig av. Ett sådant skrivpass passar för elever på högstadiet.

Kalle Güttler

Årskurs 3–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Frivilliga, två unga människors kamp under andra världskriget

Fakta om parkour (lättläst)

Foto: Privat

Jag har gett ut ett 40-tal titlar sedan jag debuterade 1990 efter 16 år som mellanstadie lärare – skön-, fack- och skolböcker för barn, ungdomar och vuxna. Gemensamt för alla elever oavsett ålder och skolform är att jag presenterar innehåll och syfte med den bok som valts, hur jag har ”skaffat fakta” och hela arbetsprocessen från idé till utgivning. Vi jämför med elevernas eget informationssökande i skolan och pratar om trovärdiga och tveksamma källor, vikten av dubbelkoll och källkritik, prioritering av fakta, val av berättarröst och gestaltning – lika viktigt för en professionell författare som för skolelever.

För de äldre (åk 8–9) gör jag en mer avancerad presentation och diskussion på temat krig: hjältar och fiender – ”goda” och ”onda” – sanning och propaganda – och krigets mänskliga konsekvenser i flera generationer. Fokus är på Norden under andra världskriget och två unga människors öden då – med paralleller till dagens europeiska krig.

I särskolan och åk 3–7 berättar jag om det speciella researcharbetet till Fakta om parkour och hur lätt det kan vara att tro sig veta vad som är sant – när det vid närmare undersökning visar sig finnas olika uppfattningar om det. Genom att kombinera sökningar på nätet med intervjuer och möten med experter bildar man sig en egen uppfattning. (Detta upplägg kan också funka i åk 8–9, som ett alternativ till krigstemat.)

Jessica Bab Bonde

Årskurs 5–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Vi kommer snart hem igen

Foto: Sofia Runarsdotter

I boken *Vi kommer snart hem igen* gestaltas, i serieform, sex människors vittnesmål om Förintelsen. Några av dem som var barn då lever ännu och kan berätta om hur det var. Vad som hände dem och deras familjer. Vad de kände. Hur de överlevde. Vad de förlorade. De berättar om undernäring, missad skolgång, familjer som slits isär och första mötet med Sverige och hur man fortsätter leva, trots allt.

Det visuella berättandet gör boken lättillgänglig, trots det svåra ämnet. Förutom vittnesmålen finns en tidslinje, en ordlista och en lärarhandledning. En bok som öppnar upp för samtal om det allra svåraste: om flykt, krig, antisemitism och främlingsfientlighet. Den passar barn och ungdomar från ca 11 år och upp.

En lektion med *Vi kommer snart hem igen*

- Inleder med presentation av mig och berättar för barnen att de kan fråga vad de vill, när de vill
- Berättar om HUR jag har gjort boken (att jag har träffat dem jag skrivit om)
- Berättar mer om en av personerna och läser dennes berättelse
- Pratar om det vi hört tid för tankar, frågor och funderingar (om det finns)
- Läser en bit av förordet och pratar utifrån det om vad vi kan göra tillsammans för att detta inte ska upprepas
- Läs gärna boken med eleverna och förbered frågor tillsammans med dem

Förhoppning med vårt samtal

- Ge eleverna en känsla av att det som hände i det förflutna angår oss alla
- Ingjuta hopp och styrka kring att vi kan lära oss av det för att tillsammans skapa en bättre framtid
- Utifrån levnadsskildringarna visa vad som kan hända om vi inte är rädda om vår frihet och alla människors lika värde samt rätten att få vara de vi är.

Emma V Larsson

Årskurs 1–3 samt 7–9

BÖCKER I PROJEKTET

Lilla ätbara floran

Till fots: Stora boken om vandring

Foto: Stefan Tell

Jag heter Emma V Larsson och arbetar som författare och journalist, specialiserad på friluftsliv och natur. Jag älskar att vara till fots, tältnätter och att inspirera yngre generationen att hitta ut. Jag har skrivit flertalet böcker för både små och stora, alla med tema äventyr i naturen.

Besök i Årskurs 1–3

Utifrån min bok *Lilla ätbara floran* (Speja förlag) berättar jag roliga och spännande fakta om våra godaste växter. Visste du till exempel att harsyra kan spä vädret och smakar citron? Och att maskrosen brukade användas för att skrämma bort häxor och troll, men också att den smakar som sommar? Jag kopplar informationen om växter till wow-fakta om hur härlig och viktig naturen är (själsligt och fysiskt) och allemansrätten och dess innebörd. Ett annat alternativ är att jag berättar hur det är att jobba som författare och hur en bok kommer till. Jag kan berätta hur det är att skriva olika böcker – barnböcker, faktaböcker och vuxenböcker. Hur vet man vad man ska skriva om? Tillsammans kan vi göra en rolig och kreativ övning för att få i gång skaparlusten.

Besök i årskurs 7–9

När jag besöker skolor med boken *Till fots* har jag två teman att välja mellan (eller så blandar vi!) Jag kan berätta om processen att skriva en fackbok och hur man kan skriva så att fakta blir spännande och intressant. Jag kan också hålla i en prestigelös skrivövning på temat, där eleverna får öva gestaltning. En annan möjlighet är att jag under besöket berättar om vandring ur ett personligt perspektiv; om missöden och lärdomar men också om vad vandring gör – med kropp och knopp. Vad är bra att alltid ha i ryggsäcken, vad krävs för att vandra uppför ett berg och hur går man på toa i naturen? Kan man vandra med mens och varför vandrar jag i dubbla ullstrumpor även på sommaren?

Bengt-Erik Engholm

Årskurs 1–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Från apa till sapiens: mänsklighetens historia

Skelett

Riktiga vikingar!

Korpen: fakta och myter

Tänder

med flera

Foto: Ida Halling

Jag har skrivit ett trettiotal böcker och under de senaste tio åren har jag fokuserat på facklitteratur för barn i åldern 6–12 år. Genom åren har det blivit författarbesök i många skolor och jag älskar det verkligen. Särskilt kul är det när barnen fått möjlighet att läsa någon eller några av mina böcker och samlat på sig frågor och funderingar inför besöket.

Det brukar bli en livlig timme med samspråk om skrivande och läsande, om att tänka själv och leta fakta, om hur viktigt läsandet är och nyfikenheten, inte minst för en författare.

Inför besöket vill jag gärna ha kontakt med läraren eller skolbibliotekarien för att höra efter var de befinner sig i skolarbetet och vilka förväntningar som finns. Jag utgår naturligtvis från önskemål om innehåll, men jag har också mitt "vanliga" program i vilket jag berättar om hur det går till när jag skriver en bok så att eleverna kan följa med genom processen. Det här utformar jag förstås utifrån elevernas ålder och mottaglighet.

Under besöket ställer jag många frågor till eleverna och är hela tiden öppen för deras frågor och tankar, och strävar efter dialog. Jag kommer gärna ut och hjälper till med att starta upp skrivprojekt eller bara för att inspirera till eget skrivande och läsande av facklitteratur.

Katarina Kuick

Årskurs 3–9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Sova, snarka, snooza – en trött bok om sömn

Skriv om och om igen

Foto: José Figueroa

Under författarbesöket berättar jag om min skrivprocess, från idé till färdig bok och ger många exempel ur mina böcker och kanske också ur ett pågående projekt. Research, urval och omflyttning av fakta, hur jag fångar mina läsare, vilka källor jag kan lita på med mera.

Jag har skrivit faktaböcker om så skilda ämnen som tåg, lodjur, skrivande, sömn och fotbollsfans. Jag utforskar ämnen som intresserar mig, men som jag från början inte alltid vet så mycket om. På det viset påminner mitt skrivande om det som skolelever ägnar sig åt. Jag vill förmedla lite av den glädje jag finner i att fördjupa mig i ett ämne och sen försöka förklara det för andra.

Min senaste faktabok heter *Sova, snarka, snooza – en trött bok om sömn* och jag pratar gärna lite extra mycket om det eftersom ämnet är något som berör oss alla!

Jag slänger gärna in en kort skrivövning eller visar hur ett visst kapitel förändras under arbetets gång, från första utkast till tryckt bok. Jag gör författarbesök för samtliga årskurser och anpassar innehållet efter ålder och gärna i dialog med lärare. Jag är van att göra författarbesök och har även haft Skapande skola-projekt där eleverna skrivit egna faktaböcker under min ledning.

Johan Rapp

Årskurs 6–9

BÖCKER I PROJEKTET

Bli hjärnsmart: plugga snabbare och bättre!

Foto: Stefan Tell

Varför ska jag lära mig en massa fakta när jag kan hitta dem på Google? Det är en fråga många elever ställer. Jag brukar retoriskt fråga om de vill vara långsamma eller snabba på att ta fram fakta.

Handuppräkring visar att alla vill vara snabba. Jag förklarar då utifrån hur hjärnan fungerar och hur inläring av fakta med hjälp av läsning gör dig mer snabbtänkt och kreativ. Dessutom blir de bättre på att hitta fakta med Google.

Att förstå hur minnet fungerar motiverar eleverna att läsa sakprosa, för att lära sig mer. Det svarar på frågan: Varför ska jag läsa faktalitteratur? Måste fakta vara tråkigt? Med skrivövningar och vägledning får eleverna lära sig att levandegöra fakta. Att själv få skriva sakprosa ökar automatiskt intresset för denna typ av litteratur och därmed läslusten. Jag kommer också att berätta vad som drev mig att skriva faktaböcker och varför jag tycker det är kul och intressant.

Jag har arbetat i många år som journalist på bland annat på den internationella nyhetsbyrån AP och driver kommunikationsbyrån EdWork. Jag har skrivit fackböcker om allt från möbelvård till tankspriddhet och boken *Bli hjärnsmart: plugga snabbare och bättre!* som handlar om studieteknik. Jag är en van föreläsare och jag håller interaktiva föreläsningar med både övningar och skratt. Vi ska ha kul tillsammans. Och samtidigt lära oss något som vi minns resten av livet.

Milena Bergquist

Årskurs 1-4, 7-9 samt anpassad grundskola

BÖCKER I PROJEKTET

Alla dessa barn – om krigsbarnen från Wien och svenskarna som öppnade sina hem

Vilda Barbro – livsviktiga fakta om bin och andra insekter

Nikko Nattflygare – fantastiska fakta om nattfjärilar och insekter

Foto: Ann Lindberg

Förutom författare och journalist är jag kursledare, berättare, kommunikatör och föreläsare. Jag debuterade 2005 med den kritikerrosade serien om Millan och har sedan dess skrivit ett flertal barnböcker om allt från historieromaner till bin och andra insekter

Alla dessa barn – om krigsbarnen från Wien och svenskarna som öppnade sina hem handlar om min mormor Mimi och första världskrigets krigsbarn. 22 000 barn kom från Wien till Sverige 1919–1924. Mimi var nio år gammal, utmärglad och klädd i en klänning sydd av nässeltyg när hon kom till Ängelholm en iskall vinterdag. Det är en bok om sökande efter sina rötter, om Röda korsets krigsbarnsarbete och om de svenskar som trots svåra tider gav dessa barn en möjlighet att överleva. Bokens nerv är Mimis egen berättelse. (Årskurs 7-9.)

Vilda Barbro – Livsviktiga fakta om bin och insekter

Nikko Nattflygare – Fantastiska fakta om nattfjärilar och andra insekter

Vilda Barbro är ett blomsovarbi som ibland övernattar i en blomma. Följ med till insekternas magiska och myllrande värld. Här finns massor av spännande fakta och tips på hur man kan hjälpa insekter. Nikko är Nordens största nattfjäril. Upptäck vad han och andra nattlevande insekter gör när du sover. (Årskurs 1-4)

Barbro och *Nikko* blev 2021 och 2023 utsedda av P1 Naturmorgon som en av årets bästa naturböcker.